

University of Groningen

DV127 Ecologische kwetsbaarheid in het landelijk gebied

Leeuwerke, M

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2001

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Leeuwerke, M. (2001). *DV127 Ecologische kwetsbaarheid in het landelijk gebied*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

SAMENVATTING

De gevolgen van de bodemverontreinigingen in Nederland hebben tot een aanpak geleid die gericht is op een prioritering van de ernst en urgentie van de problematiek. Dit resulteerde in de formulering van het beleid van actief bodembeheer. Voortvloeiend uit dit landelijk beleid dient de verontreiniging van de bodem voor 2005 gebiedsdekkend in kaart dienen te zijn gebracht. Hiertoe worden bodemkwaliteitskaarten voor heel Nederland opgesteld die uit vier kaartlagen bestaat: een kaartlaag met verdachte locaties, een kaart met onderzochte locaties, een achtergrondwaardenkaart en een kwetsbaarheidskaart. De vierde kaartlaag, de kwetsbaarheidskaart, wordt aan achtergrondwaarden (de derde kaartlaag) getoetst waar vervolgens een risicobepaling voor mensen en ecosystemen uit volgt. De nadruk ligt hierbij vooral op de humane component. De ontwikkelingen binnen het bodembeleid gaan echter verder: er wordt een duidelijke samenhang van de bodembescherming met biodiversiteit en ruimtelijke ordening onderkend. Om de risico's voor ecosystemen beter tot uitdrukking te laten komen is binnen dit onderzoek een aanzet gegeven voor een ecologisch kwetsbaarheidsmodel dat een mogelijke aantasting van ecologische waarden van gebieden als gevolg van een bepaald gebruik inzichtelijk maakt.

Dit ecologisch kwetsbaarheidsmodel gaat uit van de mogelijke aantasting van ecologische waarden in het landelijk gebied die met een bepaald gebruik samenhangen als gevolg van ingrepen in de lokale situatie. Daartoe dienen ecologische waarden, middels een theoretische benadering voor soorten planten en dieren vastgestelde waarde, van het gebied zichtbaar te worden gemaakt. De ecologische waarden worden vervolgens geconfronteerd met een kaart dat het huidige en beoogde gebruik van het gebied weergeeft. Door grenswaarden aan verschillende gebruiksvormen te verbinden, kunnen conflicten zichtbaar worden gemaakt wanneer aangetroffen ecologische waarden hoger liggen dan de afgesproken grenswaarden. Ter voorkoming van verdere risico's zou kunnen worden besloten om beperkingen voor het gebruik in te voeren. Dit laatste aspect is echter geen onderdeel van deze stage.

Via een stappenschema is de procedure voor de bepaling van de ecologische waarde van soorten weergegeven. De ecologische waarde van een gebied wordt bepaald door de aanwezige natuur. Hiervoor zijn soorten planten en dieren geselecteerd, die zijn gewaardeerd overeenkomstig een bestaande methode op hun nationaal en internationaal voorkomen en trends binnen populaties. Dit houdt in dat soorten die zeldzamer zijn en/of waarvan populaties sterk negatieve trends vertonen een hogere score krijgen.

Planten zijn op basis van de hydrologische situatie, zuurgraad en voedselrijkdom van de standplaatsen verdeeld in vegetatie-eenheden, de ecohydrotopen (EHT). Dit heeft als voordeel dat niet alle soorten in het veld hoeven te worden onderscheiden en dat bovendien een vlakdekkende indeling ontstaat. Een gebied wordt daarmee ingedeeld in verschillende EHT's. De ecologische waarde van een gebied volgt uit de waarde van de aangetroffen ecohydrotoop, of uit de aanwezigheid van een hogere score voor een faunagroep of rode-lijstsoorten die daar zijn aangetroffen (keuze van de meest kritische component als totaalscore). Vondsten van rodelijst-soorten kregen vanwege hun juridische status extra aandacht.

Het voorgestelde model biedt de mogelijkheid om deze aan te laten sluiten bij bestaande bodeminformatiesystemen, waarmee beter onderbouwde beslissingen met betrekking tot de ruimtelijke indeling kunnen worden gemaakt. Bovendien kan worden vermeden dat bestaande natuurwaarden onherstelbaar worden aangetast of dat als gevolg daarvan maatschappelijke stagnatie optreedt. Het ecologische kwetsbaarheidsmodel biedt daarmee mogelijke aanknopingspunten voor een ruimere beleidsinterpretatie van de bodembescherming. Het verslag betreft een aanzet tot een model en niet een reeds volledige uitgewerkte methode ter bepaling van de ecologische kwetsbaarheid te geven. Aanvullend onderzoek zal noodzakelijk zijn voor een betere theoretische onderbouwing en toepasbaarheid van het model in de praktijk.